



Arany János lírája

„EZ AZ ÉLET EGY TIVORNYA”

1. feladat

Alább a lírai művekkel kapcsolatos fogalmakat tartalmazó keresztrejtvény megoldását találod.

1.	L	Í	R	A	I	É	N		
2.	A	N	A	F	O	R	A		
3.	V	Á	T	E	S	Z			
4.	E	L	É	G	I	A			
5.	R	E	F	R	É	N			
6.	I	R	Ó	N	I	A			
7.	Ó	D	A						
8.	L	A	N	T					
9.	M	E	T	A	F	O	R	A	
10.	E	P	I	L	Ó	G	U	S	

2. feladat

Alább a *Kertben* és az *Epilogus* című Arany-versekkel kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat olvashatod.

1. Az „egyes daruszó” (az „egyes” jelző magányost jelent), a „magános gerle” és az „ifjú nő, szemfödél alatt” képei.
2. A költő közönyösnek mondja magát („eh, nékem ahhoz mi közöm?”), de egyből a személyes fájdalmára utal („Elég egy szívnek a magáé, / Elég, csak azt



köthesse be.”). Valójában éppen a részvét hiányát fájlalja. A saját részvétét közönnel próbálja elfojtani. Részvétét a 3. versszak 3–4. sora bizonyítja („Ha nő szegény, az életkönyvből / Nehéz első betűt tanul!”)

3. Két szerkezeti egységre bontható a vers. Az első egység az 1–4. versszak, a második az 5–7. versszak. Ezt bizonyítja, hogy az első és az ötödik versszak első sora azonos („Kertészkedem mélán, nyugodtan”), valamint hogy az életképszerű elemeket általános érvényű megállapítások váltják fel az ötödik versszaktól.

4. A vers elégikus hangnemben íródott. Az elviselhetetlen fájdalmat is csendes belenyugvással fogadja el. Emellett megjelenik az irónia, amely éppen a tettett közönyből fakad: „Halotti ének csap fülembe... / Eh, nékem ahhoz mi közöm!”

5. A régmúlt jelenik meg az első öt versszakban, a múlthoz kapcsolódó jelen a következő öt versszakban, a jelen és a jövő az ezt követő öt versszakban. A vers három szerkezeti egységre osztható.

6. „Megjártam”, „gyalog jártam”, „omnibuszon”, „kevély fogat”, „fényes tengely”, „cifra bak”, „az út szélén baktató”, „úri lócsiszár”, „útfélen”

7. Az első szerkezeti egységben derűsen, sztoikus belenyugvással és ironikus fölényel fogadja el léthelyzetét. A második szerkezeti egységben a kiegyensúlyozott hangot keserűség váltja fel: igazi vágyait az élet nem teljesítette be. A harmadik szerkezeti egységben felerősödik a keserűség: véglegesnek állítja be a léthelyzetét.

8. Meg nem érdemeltnek tartja. Hangsúlyozza azt is, hogy nem vágyott dicsőségre.

9. Nesszosz (latinul Nessus) a görög mitológia alakja, híres kentaur. Héraklész ölte meg, de a kentaur vérével átitatott mérgező inget később nem tudta levenni. Az ing halálra sebezte a hőst. Arany valószínűleg az epikus költeményeivel elért hírnevére utal, ami az epikus költő szerepét osztotta rá.

10. Utalhat a politikai és a költői függetlenségre is. Ennek megfejtését Arany az olvasóra bízta.

11. Az utolsó versszak egy sorral hosszabb az előző versszakoknál. Ez a többletsor („Bár kalitja már kinyitva”) nem rímel a többi sorra, belső rímet tartalmaz. A madár a szabadság és a vágyak jelképe. E paradoxonban azonban a szabadságtól való végleges megfosztottságot jelenti.



3. feladat

Alább a *Letésem a lantot* és a *Mindvégig* című Arany-versekkel kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat olvashatod.

1. *Letésem a lantot*: A nagykőrösi korszakban, a szabadságharc bukása után, 1850-ben.

Mindvégig: Arany kései, Őszikék-korszakában, 1877-ben.

2. *Letésem a lantot*: A (közösségi) költészet értelmetlenné válása.

Mindvégig: A költészet új értelme a személyes érzések vállalása.

3. *Letésem a lantot*: A vers alaphangja a keserűség, csalódottság. A hangneme egyrészt ódai, másrészt elégikus.

Mindvégig: A vers derűs, bizakodó és egyben ironikus alaphangú. A hangneme elégikus.

4. *Letésem a lantot*: Elegico-óda.

Mindvégig: Elégikus dal.

5. *Letésem a lantot*: A teljes mondattal egyértelművé teszi a témát. Megjelenik benne a lant központi képe.

Mindvégig: A hiányos mondat csak sejteti a témát. A költői léthez való rendületlen ragaszkodásra utal.

6. *Letésem a lantot*: Keretes szerkezetű, zárt kompozíció. 1. vsz.: „Letésem a lantot. Nyugodjék.” 7. „Letésem a lantot. Nehéz az.”

Az 1. és a 6–7. vsz.: a jelen, a 2–5. vsz.: a múlt.

Mindvégig: Retorikus (szónokias) felépítésű, az érvelést előtérbe helyező vers. Nincs szigorú szerkezete.

7. *Letésem a lantot*: Nyolcsoros, aszimmetrikus rímképletű (xaxabcbc) versszakok.

Mindvégig: Hatsoros, az első versszak kivételével szimmetrikus rímképletű (aabccb) versszakok.



8. *Letésem a lantot*: A tavasz és a nyár képei: „Bársony palástban járt a föld, / Madár zengett minden bokorban...”, stb. Az ősz és a tél képei: „fonnyadó virág”, „a fa élte megszakad”.

Mindvégig: Az ősz és a nyár képei: „Csak az ősz fordultán, / Leveleid hulltán / Ne kívánj nyarat.”

9. *Letésem a lantot*: Értékteli múlt (tavasz–nyár) és értékvesztett jelen (ősz–tél).

Mindvégig: Az ősz az elmúlást, a jövőt fejezi ki, a nyár a múltat jelképezi. Mindkettő értékteli lehet.

10. *Letésem a lantot*: Vallomásos. Egyes szám első személyben beszél.

Mindvégig: Önmegszólító. Egyes szám második személyben beszél.